

VANCOUVER, 1881

‘Er is een brief van Paul gekomen’, roep ik.

EZwaaiend met de envelop in mijn hand stap ik de voordeur in. Heerlijke geuren komen me tegemoet vanuit de keuken, waar Sarah, ons dienstmeisje, aan het koken is. Mijn twee kleine zusjes van zes, Roos en Jasmijn, komen de gang inrennen om me te begroeten. Ik geef ze een knuffel en ga de woonkamer in. Pa is ook al thuis voor het avondeten. Hij zit in zijn leunstoel bij de haard en Kate, mijn één jaar oudere pleegzus, zit op de bank te borduren. Ma legt het bestek naast de borden. Allemaal kijken ze verrast op.

‘Ik was uit school langs het postkantoor gelopen om te zien of er brieven of pakketjes gekomen waren’, leg ik uit.

‘Gauw’, zegt ma zenuwachtig, ‘ga zitten.’ Ze schuift een stoel voor me aan bij de haard. ‘Lees de brief eens voor.’

Ik ga zitten en de tweeling kruipt bij me op schoot. Ik scheur een reepje van de korte kant van de envelop en haal een dikke stapel dichtbeschreven velletjes tevoorschijn. Lachend zeg ik: ‘Echt iets voor een journalist, om zo veel blaadjes vol te schrijven.’

‘Echt iets voor je vriendje, zul je bedoelen’, zegt Roos met haar spontane kinderwijsheid.

Ik kleur. ‘Sst’, zeg ik alsof ik boos op haar ben.

Roos en Jasmijn grinniken achter hun handjes, die ze voor hun gezichtjes slaan.

Pauls gelijkmatige handschrift is gemakkelijk te lezen. Ik bekijk de blaadjes van alle kanten en begin dan vanaf het eerste velletje voor te lezen.

Beste familie Hawthorn,

Op het moment dat ik deze brief schrijf, is het april van het jaar 1881. Zoals gewoonlijk liep ik vanmorgen, gewapend met blocnote en pen, langs het strand bij Port Saint John. De Zuid-Afrikaanse zon was net op en scheen over het water van de oceaan. Achter me, tussen de bomen, stonden de lage gebouwtjes van het dorpje. Alles was nog in rust, op de golven na, die ruisend op de kust aanspoelden. Ik koos een plekje waar ik goed zicht had op de doorgang tussen de bergen naar de oceaan, wachtend, net als iedereen, op de komst van het schip dat ons naar Kaap de Goede Hoop zou brengen. Mijn pen draaide rondjes op het lege vel papier; er kwamen geen woorden. Alles wat er de laatste tijd was gebeurd, had ik al beschreven.

Ik dommelde weg en werd een poos later gewekt door de geluiden van het dorp, dat tot leven kwam. De zon was al aardig omhooggeklimmen. Ik stond op en rekte me uit in zijn warme stralen. In de taveerne waren de eerste luidruchtige klanten gearriveerd.

Mijn oog viel op een beweging niet ver bij me vandaan, aan de rand van het bos. Iemand kwam uit de begroeiing vandaan. Ik herkende de man niet die, leunend op een kromme

stok, uit het bos kwam strompelen. Haastig liep ik op hem toe. Zijn kleding was vuil en gescheurd. Hij droeg het uniform van het Britse leger. Of in ieder geval, dat wat er nog van over was. Zijn baard zat vol klitten en vuil. Aan zijn ogen kon ik zien dat hij niet veel ouder dan twintig jaar kon zijn.

‘Zal ik je helpen, sir?’ vroeg ik bezorgd.

‘Sir?’ grauwde de man van onder zijn bemodderde helm die eens wit moest zijn geweest, ‘sinds wanneer noem jij me sir?’

De stem kwam me bekend voor en met een schok realiseerde ik me wie ik voor me had.

‘Kom mee’, zei ik en pakte hem bij de mouw van zijn gefafelde jasje.

Hij rukte zijn arm los. ‘Ik kan heus zelf wel lopen. Je hoeft me niet te trekken’, gromde hij.

Hij is niks veranderd, dacht ik en langzaam liepen we naar de taveerne, waar ik de andere soldaten wist. Ik trok de deur van de herberg open en riep het schaarsverlichte vertrek in: ‘Kijk eens wie we hier hebben.’

Het geroezemoes in de kroeg verstomde. De zo vroeg al aanwezige mannen draaiden hun hoofden om naar de deur. Toen brak er een oorverdovend gejuich los. Halfvolle glazen werden in de lucht gestoken en de nieuw aangekomene werd aan de grote tafel die in het midden van de ruimte stond, uitgenodigd. De soldaten sloegen hem op zijn schouder. Ik zag hem ineenkrimpen, maar hij gaf geen kik. Had hij pijn of was hij gewoon uitgeput? Iemand bestelde bier voor de jongeman. Met gulzige teugen dronk hij het glas leeg dat de waard met een zwaai voor hem op de tafel zette. Direct werd zijn lege glas weer gevuld.

‘Vertel’, drongen de mannen aan.

Ik ging wat dichterbij de groep rond de tafel staan. Dit zou een geweldig vervolghet verhaal worden voor de Vancouver Weekly Herald, waarvoor ik schrijf.

Het bier op de lege maag van de haveloze man had de verwachte uitwerking. Hij bralde en pochende woorden kwamen over zijn lippen. Het verbaasde me niet dat hij niet ten goede veranderd was. Misschien was hij zelfs een beetje kwaaiër dan ik me herinnerde.

Ik kon geen touw vastknopen aan wat hij eruit kraamde. De mannen rondom de tafel luisterden aandachtig, maar ik kon aan de uitdrukking op ieders gezicht zien dat hun half beschonken brein ook niet veel wijs uit het verhaal kon worden.

Toch was de komst van de verloren gewaande soldaat een welkom verzetje in de saaie wereld van het wachten op een boot die ons verder zou brengen. Later, zei ik tegen mezelf, zal ik hem nog eens aanschieten als het bier uitgewerkt is en hij, voor zijn doen, normaal kan converseren. Eerst zal ik je vertellen wat er aan het weerzien met deze soldaat voorafging.

‘Wie is deze soldaat?’ vraagt ma gejaagd.

‘Ik weet het niet, ma’, antwoord ik. ‘Zal ik verder lezen? Dan komen we er vast wel achter.’

‘Doe dat maar, Elsa’, zegt pa.

Hij is op het puntje van de leunstoel gaan zitten. Zijn krant ligt onaangeroerd op het tafeltje ernaast. Op het gezicht

van Kate staat spanning te lezen. Het is voor ons allemaal moeilijk te verwerken dat drie van de jongens met wie we opgegroeid zijn, samen met de Engelsen zijn gaan vechten tegen de Boeren in Zuid-Afrika. Iedere zondag in de kerk zien we de bezorgdheid op de gezichten van hun familie, Pauls oma en de ouders van Dylan en Fred. Allemaal willen we graag dat er aan die nare oorlog een einde komt.

Ik pak het volgende blaadje en lees hardop verder.

Twee maanden geleden, eind februari 1881, zwoegde ik zwijgend met de Britse soldaten tegen de westkant van de Majubaberg op. Het was nacht, maar de maan gaf genoeg licht om te zien waar we onze voeten neerzetten. Tot halverwege de berg groeiden er bomen en struiken waar we achter konden schuilen als het nodig zou zijn. De dieren die hier woonden, hielden zich stil. Alsof ze afwachtten wat er zou gaan gebeuren. Alsof ze nieuwsgierig waren wat al die lawaaimakers op hun berg kwamen doen.

Zoals jullie weten begon de trammelant tussen de Boeren en de Engelse regering zo'n vijf maanden geleden. In november 1880 weigerde Piet Bezuidenhout een belasting te betalen die illegaal was opgelegd. Als straf nam de regering Piets wagen af en probeerde hem te verkopen op een veiling. Helaas had de regering geen rekening gehouden met de saamhorigheid die er onder de Boeren heerste. Zo'n honderd Boeren kwamen Piet te hulp. Ze vielen de sheriff aan en namen Piets wagen weer in bezit. Er werden Engelse solda-